



**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni  
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones  
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis  
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis  
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -  
Libros Vndecim Complectens

**Henricus, de Sancto Ignatio**

**Leodii, 1709**

Caput X. Sufficiens fidei propositio requiritur ad obligationem credendi,  
utpote necessaria ad prudentem assensum.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

tem vivere debent ex capite, & palmites ex vite. *Secundum Christum* denique, intiendo scilicet, & imitando ipsum, sicut vitæ nostræ exemplar, juxta illud: *Exemplum dedi vobis, ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis.* Atqui tota vitæ suâ Christianus nequit vivere Christo, ex Christo, secundum Christum, modo dicto, nisi tota vitæ vivat ex fide. Sexto oportet semper orare, Luc. 18. & 1. Thessalon. 5. oportet ergo semper credere, cum oratio esse nequeat absque fide. Nullus quippe ab eo petit salutem, quem non credit Salvatorem, nec ab eo bona postulat, à quo non credit bona procedere. Deinde orandum in nomine Christi, prout ipse jussit Joan. 16. & Ecclesia observat in fine Collectarum omnium, addendo *per Dominum nostrum Jesum Christum.* Nec hoc etiam fit absque fide Christi. Et ideo Augustinus epist. 121. ad Probam, in ipsa (inquit) *fide, spe, & charitate, continuato desiderio, semper oramus.*

139 Septimo *militia*, id est continua pugna, est *vita hominis super terram.* Ideo Christiani jubentur in omnibus sumere *scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea exringuere*, Ephes. 6. eidemque nequissimo adversario resistere *fortes in fide*, 1. Pet. 5. Denique tenemur semper bene vivere. Atqui *inseparabilis est bona vita à fide, qua per dilectionem operatur*; imò verò ea ipsa est bona vita. Augustinus de fid. & oper. c. 23. Hæc sunt argumenta, propter quæ Facultas Theologica Lovaniensis in doctrina sua Innocentio XI. representata, postquam de charitate dixit: *Continua virtualis dilectio versari debet circa Deum, &c.* subjunxit: *Par nobis obligatio est fidei, & spei: etiam per has obligamur divinae Majestati continuo, saltem virtualiter, adherere.* Continua verò fides ista virtualis explicanda est ad modum, quo continua dilectio virtualis. De qua, ubi de charitate.

## CAPUT X.

*Sufficiens fidei propositio requiritur ad obligationem credendi, utpote necessaria ad prudentem assensum.*

140 **N**Um. 137. diximus fidei actum esse sub obligatione, cum primum adepto rationis usu, vel postea, fides est sufficienter proposita. Et ratio est, quia nullus tenetur credere, nisi prudenter possit. Prudenter autem credere nemo potest, quandiu fides ipsi non proponitur, nisi leviter & insufficienter. Quisquis enim credit absque sufficienti propositione credendorum, citò & leviter credit, per consequens est levis corde, juxta illud Eccli. 19. *Qui citò credit, levis est corde.*

141 Ideò antequam definiamus momentosam questionem, quando fides censenda sit suffi-

cienter proposita, necesse est ut explicemus ea quæ generatim requiruntur ad prudentem assensum, qui præbetur propter auctoritatem, sive hominis, sive Dei.

## §. I.

*Explicantur generatim requisita ad prudentem assensum, qui præbetur propter auctoritatem hominis.*

**R**equisita illa sunt quinque. Primum 142 est ut homo, cui assensum præbemus, sit verax, idèque fide dignus. Taliter utique verax, ut ob sinceritatem fallere nolit eos, quibus aliquid asserit; nec facillè finat se falli ab aliis: ne deceptus ipse, alios facillè decipiat. Neque enim fides prudenter adhibetur illis hominibus, qui vel facillè mentiuntur, vel nimis facillè credendo, facillè decipiuntur, deceptique alios facillè decipiunt. Quòd si propter defectus istos, defectum utique sinceritatis, & mentiendi facilitatem, prudenter non creditur homini: multò minus dæmoni, in tentationibus aliqua suggerenti, vel etiam tempore exorcismorum in energumenis loquenti. Cum enim dæmon sit mendacii pater, & capitalis hostis hominum, non quærit nisi hominibus nocere. Periculosum proinde est ipsi credere: cum veris sæpè falsâ misceat, vel nociva, ut falsâ cum veris, malaque simul cum bonis facillè admittantur.

Secundum requisitum est, ut sufficiens 143 habeatur certitudo, quòd id quod credendum proponitur, absolutè asseritum fuerit ab homine illo, quem cognoscimus esse veracem: neque enim sufficit, quòd asseruerit tamquam sibi ab aliis narratum. Cum hoc non sufficiat ad credendum illud esse verum, sed solum ad credendum tali homini veraci fuisse narratum.

Tertium est, ut secundum meritum æ- 144 stimentur motiva, quæ probant hominem, qui asserit, esse veracem, ipsumque verè asseruisse id quod credendum proponitur, nec habeatur auctoritas, seu aliud argumentum, evincens falsitatem talis asseriti, vel saltem pro parte enervans auctoritatem asserentis, ut intelligatur in quo firmitatis gradu præberi queat assensus.

Quartum est integritas, seu bona dispositio 145 voluntatis in credente, per quam excludatur omnis affectio vel inducens nimis præcipitanter intellectum ad assensum, vel ab eo nimis retrahens. Quia experientia docet passim contingere, ut nimis facillè, & sine debita discussione credatur narrationibus hominum qui diliguntur, & tantò facilius, quantò amplius diliguntur. Et contra nimis facillè rejiciatur tamquam falsum, vel tamquam malè fundatum, id quod narratum cognoscitur ab iis quos non diligimus, sed averlamur.

146 Quintum est, ut causa assensus, saltem virtualiter, sit veracitas assentientis, & reliqua proximè requisita; & non quod loquatur placentia: aliàs assensus facillè præbetur ex aliqua levitate, vel præcipitantia.

147 Hæc quisquis exactè servaverit, per ea facillè occludet & excludet tres fontes errorum omnium; omnes utique errores provenientes ex parte personæ assentientis; errores provenientes ex parte assertionis; errores provenientes ex parte personæ assensum præbentis.

## §. I I.

*Ossenditur, quinque illa requisita longè excellentius reperiri in assensu fidei Catholica, quam in quocumque assensu propter auctoritatem humanam; assensum proinde fidei Catholicae esse prudentissimum, eoque prudentiorem, quò firmiorem.*

148 Primum namque requisitum est veracitas assentientis. Atqui veracitas Dei assentientis veritatem eorum quæ fide Catholica credimus, est infinita, fallique & fallere nescia. Et quia Deus est infinitè sincerus, infinitè bonus, infinitè perfectus, ab omni mendacio, seu voluntate fallendi est infinitè remotus. Deo proinde aliquid assentiri, non solum firmus debetur assensus, sed & infinitè firmus, si in nostra foret potestate. Eò igitur prudentior est noster assensus, quò magis accedit ad firmitatem debitam infinitæ veracitati, adeoque quò firmior.

149 Secundum requisitum est sufficiens notitia, quòd assertio, de qua agitur, reverà facta sit à persona, quam scimus esse veracem. Atqui Deum asseruisse ea quæ credimus, certissimè cognoscimus per Ecclesiæ testimonium, quæ (teste Spiritu sancto) *columna est ac firmamentum veritatis*, adversum quam portæ inferi nunquam prævalerunt; per consequens infallibilis est in iis quæ credenda proponit. Et hinc summè obstricti sumus Deo, quòd per Ecclesiam nobis notificare dignetur ea quæ credere tenemur. Si enim canalem tam palpabilem, tamque infallibilem non elegisset, ad ea nobis notificanda, frequenter expositi essemus deceptioni. Quem enim alium canalem infallibilem elegisset, nisi vel seipsum immediatè, vel Angelum, vel privatum cujusque spiritum? At quàm frequenter Satanas fingit se Deum esse qui loquitur homini? quàm frequenter transfiguratur se in Angelum lucis? quàm multos decipit per privatum cujusque spiritum, ipsis falsum pro vero persuadendo, prout infra pluribus apparebit? Propterea Apostolus ad Galat. I. ad cavendum deceptionis periculum, *licet* (inquit) *nos, aut Angelus de celo evangelizet vobis, præterquam quòd evangelizavimus vobis, anathema sit.* Evangelium quippe suum, seu

doctrinam cum Apostolis contulerat, ne deciperetur per falsas revelationes, dæmonifque illusiones; & ideò non suam, sed Ecclesiæ doctrinam Galatis proposuerat.

Tertium requisitum est bene videre, 150 examinatis duobus præcedentibus, examinatis quoque argumentis in contrarium, quousque præbendus, quousque limitandus sit assensus; ut attemperetur auctoritati assentientis, sicut & auctoritati testantis assertionem istam esse factam. Atqui examinatis duobus proximè præcedentibus, infinita scilicet veracitate Dei, infallibilitateque Ecclesiæ testificantis assertionem à Deo factam esse, examinatis denique quibuscumque in contrarium argumentis, evidens est, assensum quàm fieri potest firmissimum, esse præstandum. Cum nulla ratio vel auctoritas auferre vel debilitare valeat robur infallibilis auctoritatis Dei; imò spectatis omnibus evidens sit, tantò prudentiorem assensum esse, quantò firmiorem, quantumcumque intellectui nostro videretur, rem, quæ credenda proponitur, esse impossibilem: cum finitam & imperfectam intellectus nostri capacitatem infinitè superent divina mysteria. Ideoque nostri temporis hæretici turpiter sæpè hallucinantur, dum admittere recusant fidei articulum, v. g. de reali præsentia Christi in Eucharistia, eò quòd ipsis præsentia ista incredibilis ideò videatur, quia impossibilis: quasi impossibile foret apud Deum omne verbum, nostroque intellectui, tam parvo, tamque imperfecto, cedere deberet infallibilis auctoritas Dei, totum Christum in Eucharistia realiter præsentem attestantis; quasi etiam ipsimet hæretici, non obstante reclamatione intellectus nostri, nobiscum non crederent sanctissimæ Trinitatis mysterium, Conceptionemque & Nativitatem Christi ex Virgine, sicut & S. Joannis Baptistæ in utero sterili, ad generationemque naturaliter inhabili, propter ætatem.

151 Quartum requisitum est credentis integritas, quæ nec ex nimio affectu erga assentientem vel testificantem, assensum excessivum præbeat ultra vim motivorum, nec ex aversione impediatur à credendo quòd sibi propositum est: manifestum verò est amorem nostrum erga Deum, vel Ecclesiam, causare non posse excessivum assensum: cum infallibilis sint auctoritatis. Nec eadem ratio sit de nostro erga Deum & Ecclesiam amore, seu charitate, quæ est de amore naturali, quo homo hominem diligit: quia amor naturalis potest esse nimius; dumque nimius est; excæcans & præcipitans est; nostra econtrà erga Deum charitas luminosa fit, nec ad Ecclesiam amandam moveat, nisi conformiter ad rationem & veritatem æternam; nunquam proinde contingat, quòd excæcando vel præcipitando moveat ad assensum excessivè firmum; econtrà frequenter contingat quòd defectus amoris, vel

amor nimis modicus divinæ veracitatis, efficiat ut humana mens minus consideret motiva probantia credibilitatem, quàm retrahentia ab assensu præstando. At verò dum noster erga Deum & ea quæ Dei sunt affectus talis est, qualis esse debet, efficit ut mens intendat iis quæ articulum propositum reddunt credibilem, uti factum legimus in muliere nomine Lydia, *cujus Dominus aperuit cor intendere his quæ à Paulo dicebantur*, uti Spiritus sanctus testatur Act. c. 16. Experientia quoque docet divini amoris defectum, propriique amoris excessum, non raro in causa esse, quòd homo, licet convictus, captivare renuat intellectum in fidei obsequium, sive quia apprehendit sibi nimis molesta & dura esse, quæ secundum doctrinam fidei circa mores præcepta sunt; sive quia captivatio illa ad credendum mysteria humanam rationem superantia, molesta videtur iis, qui affectum rectè dispositum non habent erga Deum illa revelantem.

152 Quintum denique requisitum ( ut scilicet assensus præbeatur formaliter vel virtualiter propter motiva & requisita antè dicta ) reperiri constat in assensu fidei: utpote in quo Deus ( ut proximè dictum est ) illuminat mentem, voluntatemque movet ad assensum illum per amorem erga Deum, tamquam supremam veracitatem, conformiter ad rectissimam rationem, prudentiæque dictamen. In quo assensu Ecclesiæ autoritas intervenit quidem, tamquam notificans, ac certificans, Deum revelasse nobis tales vel tales articulos per Scripturam vel traditionem, sed solus Deus, seu veracitas ipsius, propriè habet rationem motivi. Ecclesia verò solum intervenit ut nuntia, vel depositaria rerum divinitus revelatarum. Unde credimus quia verax est qui asseruit, non quia fidelis est nuntius, qui asseruisse nuntiavit; etiam si hoc ultimum ad fidem præsupponatur per modum convictionis, conditionisque assertionem illam nobis applicantis, quemadmodum applicatio ligni ad ignem requiritur ad combustionem ligni. Postquam verò per Ecclesiæ autoritatem nobis applicata est assertio Dei summè veracis, de eaque convicti sumus, fidei lumine illustramur, ac certificamur de veritate articulorum fidei, sive quòd fides nostra, non hæreticorum, sit vera: quemadmodum Samaritani, auditâ muliere, Joannis 4. dicente: *Venite, & videte hominem, qui dixit mihi omnia quacumque feci: nunquid ipse est Christus?* propter testimonium ipsius exierunt ad Christum, ac tandem, post instructiones ab ipso acceptas, dixerunt: *Jam non propter loquelam tuam credimus: ipsi enim audivimus, & scimus, quia hic est verè Salvator mundi.* Mulier illa ( inquit Scholastici ) repræsentat Ecclesiam, cujus loquela seu testimonium antecedit al-

sentum nostrum. Sed quemadmodum Samaritani, ab ipsâ edocti, Christum ipsum postea in sua civitate docentem audierunt; sic fideles, ab Ecclesiâ edocti, Christum per gratiæ illustrationem, piamque affectionem erga credenda interius docentem audiunt, ipsique tandem præbent assensum, non jam propter Ecclesiæ autoritatem, sed propter autoritatem Dei, tamquam motivum, ita ut Ecclesiæ dicere possint: *Jam non propter loquelam tuam credimus: ipsi enim ipsum intra nos loquentem audivimus, & scimus, quia ipse est infinite verax.*

## CAPUT XI.

*Explicatur quanam sit sufficiens fidei propositio.*

Dicendum 1<sup>o</sup>. censi sufficiens propositam pueris piæ vitæ, tamquam à Deo revelatam, quando ut talis, & ut miraculis, atque innumerabilium Sanctorum & Sanctarum professione illustrata, proposita est à suo Parocho, seu alio viro, quem prudenter existimant ita doctum & pium, ut sine formidine judicent verum esse quod dicit, scilicet veritatem illam à Deo revelatam esse. Tunc enim superveniente celesti lumine, pioque motu interno Spiritus sancti, prudenter & firmiter credere possunt, adeoque debent.

Dicendum 2<sup>o</sup>. fidem infidelibus censi sufficiens propositam, quando vel rationibus, vel miraculis, vel aliis signis credibilitatis, moraliter certificati sunt, eam à Deo revelatam esse, ut de eo nulla ipsis superfit rationabilis formido. Neque enim major certitudo divinæ revelationis requiritur in pueris de quibus antè. Neque requiritur, quòd pondus rationum, quibus divina revelatio redditur ipsis credibilis, sit tam firmum, quàm est assensus ipse fidei: cum assensus iste non nitatur rationibus illis, tamquam motivo ( aliàs fides naturalis esset, humana esset, divina non esset, argumentoque generaretur, seu dialectico ratiocinio, non captivitate intellectus in obsequium divini testimonii ) sed solo Dei testimonio, omnibus rationibus nostris firmiore; firmitas proinde ac certitudo rationum illarum ( utpote ad fidem se habentium, ut præambula, non ut motiva ) mensura non sit firmitatis ac certitudinis ejusdem assensus, sed verbum Dei, acceptum, sicut est verè, ut verbum Dei, non ut verbum hominum. Unde merito ab Innocentio XI. damnata est hæc propositio: *Voluntas non potest efficere ut assensus fidei in seipso sit magis firmus, quàm mereatur pondus rationum ad assensum impellentium.* Si propositio hæc vera esset, fides non esset assensus firmior omni demonstratione, prout esse docet post. Apostolum